Kisa radyoterapi ye?

Radyoterapi se yon tretman kansè ki sèvi ak gwo dòz radyasyon pou touye selil kansè epi fè timè yo vin pi piti. Li mache lè li domaje ADN ki anndan selil kansè yo pou yo sispann divize oswa pou yo mouri. Gen de prensipal kalite: radyasyon ak reyon ekstèn, ki soti nan yon machin, ak radyasyon entèn, yo mete anndan kò a.

Paj sa a se pou nenpòt moun yo di ke radyoterapi ka fè pati tretman kansè li. Li esplike kijan li mache, prensipal kalite yo, ak sa pou w atann.

Vèsyon senp la

Radyoterapi (radiation therapy, yo rele l tou radiotherapy) se yon tretman kansè. Li sèvi ak gwo dòz radyasyon pou touye selil kansè epi fè timè yo vin pi piti. Nan ti dòz, yo sèvi ak radyasyon nan radyografi (x-ray) pou wè anndan kò w, tankou radyografi dan ou oswa zo ki kase. Radyoterapi sèvi ak dòz ki pi wo anpil.

Kijan li mache

Nan gwo dòz, radyoterapi touye selil kansè oswa ralanti kwasans yo lè li domaje ADN yo. Selil kansè ki gen ADN ki domaje twòp pou yo ka repare sispann divize oswa yo mouri. Lè selil ki domaje yo mouri, kò a kraze yo epi retire yo.

Radyoterapi pa touye selil kansè touswit. Li pran plizyè jou oswa plizyè semèn tretman anvan ADN nan domaje ase pou selil kansè yo mouri. Apre sa, selil kansè yo kontinye ap mouri pandan plizyè semèn oswa plizyè mwa apre radyoterapi a fini.

Radyasyon domaje ADN nan selil kansè yo pou yo sispann divize oswa mouri — men se pa touswit.

De prensipal kalite yo

Gen de prensipal kalite radyoterapi: ak reyon ekstèn ak entèn.

Radyoterapi ak reyon ekstèn (external beam) soti nan yon machin ki vize radyasyon sou kansè ou. Machin nan gwo epi li ka fè bwi. Li pa touche w, men li ka deplase otou w. Li voye radyasyon sou yon pati nan kò w soti nan anpil direksyon. Se yon tretman lokal, sa vle di li trete yon pati espesifik nan kò w. Pa egzanp, lè yon moun gen kansè poumon, radyasyon an ale sèlman nan pwatrin nan, pa nan tout kò a.

Radyoterapi entèn mete yon sous radyasyon anndan kò w. Sous la ka solid oswa likid:

- Ak yon **sous solid**, yo rele tretman an brakiterapi (brachytherapy). Yo mete grenn, ti riban, oswa kapsil ki gen yon sous radyasyon ladan yo nan timè a oswa toupre l. Tankou radyasyon ak reyon ekstèn, se yon tretman lokal.
- Ak yon **sous likid**, tretman an se yon fòm terapi sistemik. Sistemik vle di tretman an vwayaje nan san an pou rive nan tisi nan tout kò w. La, li chèche selil kansè yo epi touye yo. Ou resevwa l lè w vale l oswa nan yon venn atravè yon seròm (IV). Ak radyasyon sistemik, likid kò w, tankou pipi, swe, ak krache, ap bay radyasyon pandan yon ti tan.

Ki kalite ou fè depann de anpil faktè. Sa gen ladan l kalite kansè a, gwosè ak kote timè a ye, ak jan li pre tisi ki sansib. Sa gen ladan l tou sante jeneral ou ak si w ap fè lòt tretman.

Poukisa yo itilize l ak ki kansè li trete

Yo itilize radyoterapi pou trete kansè ak pou soulaje sentòm kansè. Lè yo itilize l pou trete kansè, li ka geri kansè a, anpeche l tounen, oswa sispann oswa ralanti kwasans li. Lè yo itilize l pou soulaje sentòm, yo rele l tretman paliyatif. Pa egzanp, li ka fè timè vin pi piti pou soulaje doulè, difikilte pou respire, oswa pèt kontwòl twou dèyè ak blad pipi.

Yo itilize radyoterapi ak reyon ekstèn pou trete anpil kalite kansè. Yo itilize brakiterapi pi souvan pou kansè nan tèt ak kou, tete, kòl matris, pwostat, ak je. Yòd radyoaktif (I-131), yon tretman sistemik, se pi souvan pou kèk kansè tiwoyid.

Kijan yo itilize l ak lòt tretman

Pou kèk moun, radyasyon ka sèl tretman yo bezwen. Men pi souvan, yo itilize l ak lòt tretman tankou operasyon, chimyoterapi, ak iminoterapi. Yo ka bay radyasyon anvan, pandan, oswa apre lòt tretman pou ogmante chans tretman an mache.

Lè yo konbine l ak operasyon, yo ka bay radyasyon nan twa moman:

- Anvan operasyon, pou fè kansè a vin pi piti.
- Pandan operasyon, pou li ale dirèk sou kansè a.
- Apre operasyon, pou touye nenpòt selil kansè ki rete.

Radyasyon souvan se yon pati nan yon plan tretman ki pi gwo.

Limit dòz pou tout lavi

Gen yon limit nan kantite radyasyon yon zòn nan kò w ka resevwa san danje pandan tout lavi w. Selon kantite radyasyon yon zòn deja resevwa, ou ka pa ka fè radyoterapi nan zòn sa a yon dezyèm fwa. Men si yon zòn deja resevwa dòz san danje pou tout lavi a, yo ta ka toujou trete yon lòt zòn si distans ant de zòn yo ase gwo.

Seyans planifikasyon an

Tretman pa kòmanse nan premye vizit la. An premye gen yon seyans planifikasyon, yo souvan rele similasyon. Ou kouche nan pozisyon yo pral trete w la, epi yon imaj (scan) trase zòn egzak la. Ekip la ka mete ti mak sou po w, oswa fè yon moul oswa yon mask ki byen ajiste pou kenbe w san bouje. Yo pa bay radyasyon jou sa a. Gade sa k ap pase pandan similasyon radyasyon.

Manje ak travay pandan tretman

Radyasyon ka lakòz efè segondè ki fè li difisil pou manje, tankou kè plen, blesi nan bouch, ak pwoblèm nan gòj. Kò w sèvi ak anpil enèji pou geri pandan tretman. Kidonk li enpòtan pou w manje ase kalori ak pwoteyin pou kenbe pwa w. Si ou gen difikilte, pale ak doktè w oswa enfimyè w, oswa pale ak yon dyetetisyen.

Gen kèk moun ki travay a plen tan pandan radyoterapi. Gen lòt ki travay a tan pasyèl oswa ki pa travay ditou. Gen chans pou w santi w ase byen pou travay lè w fenk kòmanse. Pandan tan ap pase, ou ka santi w pi fatige oswa pi fèb. Apre tretman fini, li ka pran kèk semèn oswa plizyè mwa pou w santi w pi byen.

Kilè pou w chèche èd pi vit

- **Rele 911 oswa ale nan yon sal ijans si** ou pa ka pran souf ou, pwatrin ou fè w mal, ou pa ka vale pwòp krache w, oswa ou fè yon kriz (seizure) oswa ou vin konfonn toudenkou. Pa kondui tèt ou.
- **Rele 911 oswa ale nan yon sal ijans si** ou toudenkou konfonn oswa li difisil anpil pou reveye w, ou senyen anpil, oswa ou vomi san oswa yon bagay ki sanble ak ma kafe. Pa kondui tèt ou.
- **Si chimyoterapi fè pati plan ou, oswa ou gen globil blan ki ba, rele ekip swen ou a touswit, lajounen kou lannwit, si** tanperati w 100.4°F (38°C) oswa pi wo. CDC di pou rele doktè w imedyatman. Lafyèv ka sèl siy yon enfeksyon, epi yon enfeksyon ka mete lavi an danje pandan chimyoterapi. Rele touswit tou si ou gen frison, mal gòj, blesi nan bouch, boule lè w ap pipi, wouj kote yon katetè ye, oswa nenpòt lòt siy enfeksyon, menm san lafyèv. Yon tanperati nòmal pa vle di ou ka tann. Si pèsonn pa reponn vit, ale nan yon sal ijans epi di yo w ap fè chimyoterapi.
- **Rele ekip swen ou a menm jou a si** po yo trete a vin kri, li koule dlo, oswa li louvri tankou yon blesi. NCI rele sa yon reyaksyon mouye (moist reaction), epi li ka enfekte. Rele menm jou a tou pou yon tanperati 100.4°F (38°C) oswa pi wo lè ou pa sou chimyoterapi.
- **Rele ekip swen ou a nan yon jou oswa de si** po yo trete a grate, li dekale, oswa li santi l tankou yon boule solèy epi krèm yo pa ede. Rele tou si kè plen, doulè nan bouch oswa pwoblèm nan gòj anpeche w manje ak bwè nòmalman. Pa tann pwochen randevou ki pwograme a pou w pale de sa.

Sous: NCI — Skin and Nail Changes During Cancer Treatment (cancer.gov/about-cancer/treatment/side-effects/skin-nail-changes) ak CDC — Fever during cancer treatment (cdc.gov/cancer-preventing-infections/patients/fev

er.html)

Baze sou yon sous ki serye

Sa a se yon tradiksyon an lang senp pou yon kontni edikatif ki baze sou National Cancer Institute. Tanpri li sous orijinal la pou enfòmasyon konplè epi ajou. Se sèlman pou edikasyon — se pa konsèy medikal. Toujou pale ak pwòp ekip swen sante ou.

National Cancer Institute: cancer.gov/about-cancer/treatment/types/radiation-therapy

Mizajou: 2026-09-29

Ou gen dwa jwenn yon entèprèt gratis. Nan Etazini, lopital ak klinik ki resevwa lajan federal dwe ba ou yon entèprèt kalifye san ou pa peye anyen. Ou ka mande youn nan resepsyon an, oswa anvan randevou ou. Ou pa oblije mennen yon manm fanmi oswa yon timoun pou tradui pou ou.

Sou entènèt: cancerexplained.org/languages/ht/radiation-therapy

Tradui soti nan atik an anglè ki sou cancerexplained.org. Se vèsyon anglè a ki verifye ak sous la.

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

Ou ka enprime, kopye epi pataje l gratis san chanje anyen. Ou pa bezwen pèmisyon. Tanpri pa chanje kontni medikal la. Sous: cancerexplained.org. Enfòmasyon edikatif, se pa konsèy medikal.